

Державний заклад вищої освіти
"Університет менеджменту освіти"

ДЕПАРТАМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОДА

Чернівецький обласний центр
соціальних служб

Міжнародний університет
професійного розвитку
"ЛЕВЕЛ АП"

Соціальні гарантії Захисникам і Захисницям України та членам їх сімей: актуальні виклики та правові рішення

м. Чернівці
01 березня 2024 р.

Представлення: Лариса Гретченко

- адвокатка
- медіаторка
- експертка з правових питань
- Голова Комітету НААУ з питань сімейного права
- сертифікована тренерка/тьюторка курсів програми Ради Європи HELP
- лекторка/викладачка заходів на освітніх та правозахисних платформах

Запрошую шановну спільноту до знайомства!

Мета експертної зустрічі:

- ❑ обговорити ефективність законодавчого регулювання, яке стосується військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей, його адаптивність відповідно до актуальних потреб;
- ❑ підвищити правову обізнаність про права та соціальні гарантії для Захисників, Захисниць України та членів їх сімей;
- ❑ набуття практичних навичок розпізнавати конфліктні ситуації, запобігати їх виникненню та ефективно реагувати в межах повноважень;
- ❑ проаналізувати причини, що призводять до судових спорів;
- ❑ ознайомитися із способами захисту та відновлення порушених прав;
- ❑ поділитися досвідом і надати відповіді на найбільш поширені питання щодо соціального захисту та гарантій для Захисників, Захисниць України та членів їх сімей.

Порядок денний зустрічі:

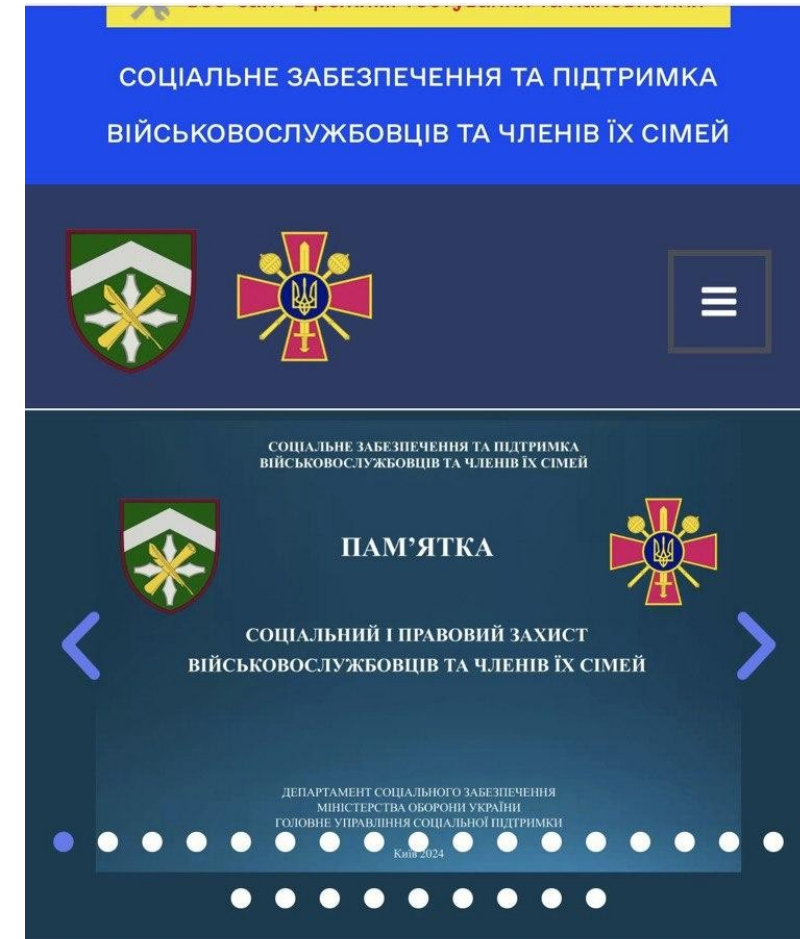

- ❖ Правове забезпечення соціального захисту та гарантій для Захисників, Захисниць України та членів їх сімей.
- ❖ Практика оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів соціального захисту щодо виплат, пільг та компенсацій.
- ❖ Суміжні спори стосовно прав та інтересів військовослужбовців та членів їх родин, що можуть впливати на діяльність органів соціального захисту населення.

Законодавство та корисні ресурси:

- ❑ Пам'ятка “Соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” Департамент соціального забезпечення МОУ (2024)
<https://social.mil.gov.ua/socialniy-i-pravovyi-zakhyst/socialniy-garantiy.html>
- ❑ Питання учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни. Урядовий контактний центр
<https://ukc.gov.ua/knowledge/pilgy-uchasnykam-bojovyh-dij-iz-chysla-uchasnykiv-ato/>
- ❑ Принцип. Правовий навігатор. <https://navigator.pryncyp.com/>
- ❑ Як військовослужбовцям отримати безоплатну правову допомогу?
<https://www.kmu.gov.ua/news/yak-viiskovosluzhbovtsiam-otrymaty-bezoplatnu-pravovu-dopomohu>

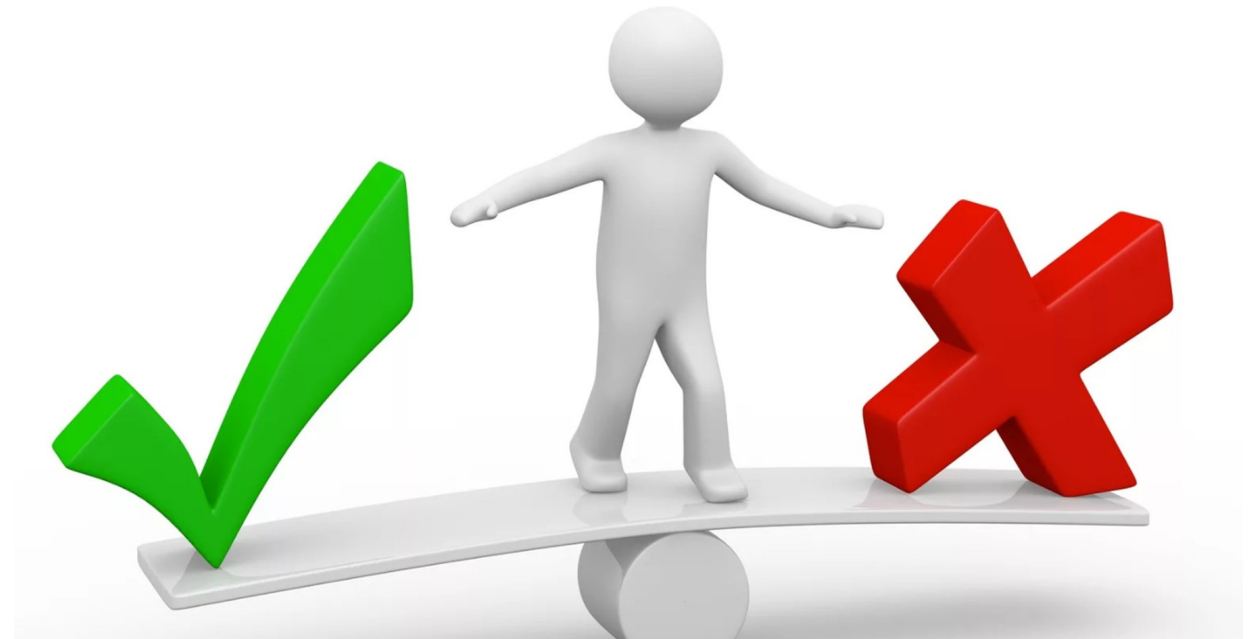
Завантажити

📄 Довідник кольоровий

📄 Довідник чорно-білий

Зріз актуальності теми. На Вашу думку,

- ❑ Які обставини спричиняють виклики та можливі непорозуміння у сфері соціального захисту Захисників, Захисниць і членів їх сімей?**
- ❑ Чи можливо їх попередити чи запобігти виникненню?**
- ❑ Чи є способи врегулювання, відмінні від звернення до суду?**

Проблемні аспекти у сфері забезпечення соціальних гарантій Захисників і Захисниць України та членів їх сімей

- динамічний розвиток суспільних відносин, випереджаючи законодавче врегулювання;
- ситуативність та неупорядкованість змін законодавства та НПА;
- відсутність єдності судової практики та мінливість правозастосування;
- множинність заявників та індивідуальний характер звернень;
- потреба встановлення юридичних фактів, спричинених війною;
- фінансова складова забезпечення державних і місцевих програм соціальних гарантій;
- задвоєння статусів, відмінності наповнення пакету соц.гарантій, недостатня обізнаність про переваги та недоліки;
- масовий характер справ, пов'язаних із набуттям соціально - правового статусу;
- необхідність оскарження рішень (дій), що впливають на підстави набуття статусу;
- випадки відмови у наданні статусу, залишення заяви без реагування;
- незгода з рішеннями, діями, бездіяльністю уповноважених органів, потреба апелювати інстанційно задля отримання статусу, призначення пільг, виплати компенсацій та допомог

**Практика оскарження рішень, дій
чи бездіяльності органів
соціального захисту щодо виплат,
пільг та компенсацій**

Відмова УСЗН у встановленні статусу особи, на яку поширюється чинність ЗУ "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" ("член сім'ї загиблого")

Найбільш ефективним із можливих способів захисту порушеного права за умови визнання протиправною бездіяльністю УСЗН щодо не прийняття рішення про встановлення або відмову у встановленні статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України за зверненням позивача, буде:

- **зобов'язання розглянути звернення позивача щодо встановлення їй статусу "Член сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни" та прийняття рішення з урахуванням висновків, викладених у цьому судовому рішенні та вимог ЗУ "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" і Постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 р. №740.**

❑ Хмельницький окружний адміністративний суд, рішення від 25.05.2023 р. у справі № 560/3513/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/111137301>

Визнання неправомірним рішення про позбавлення особи статусу інваліда війни III групи та зобов'язання УСЗН надати відповідний статус

- **Судом встановлено, що Рішення про позбавлення позивача статусу, наданого йому посвідченням № від 09.06.1976 р., на яку поширюється чинність Закону відповідачем не приймалось, а було прийняте рішення про припинення дії посвідчення, яке не передбачене ні Законом, ні Порядком.**
- **Суд не може підміняти відповідний орган, уповноважений на виконання функцій з надання або позбавлення певного статусу громадянам, та на свій розсуд зобов'язати відповідача надати особі статус інваліда війни.**
- **Суд вважає за необхідне вийти за межі позовних вимог, відповідно до положень ст. 9 КАС України, та зобов'язати відповідача повторно розглянути звернення особи стосовно заміни посвідчення № від 09.06.1976 р.**

❑ **Донецький окружний адміністративний суд, рішення 15 жовтня 2020 р. Справа №200/6727/20-а**
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/92249061#>

Оцінка правомірності відмови у видачі посвідчення, оформлена відповіддю на звернення, яким має бути продовжено термін статусу особи з інвалідністю внаслідок війни

- Судом встановлено, що останній висновок МСЕК щодо причини інвалідності позивачці, на підставі якого вона подала заяву щодо продовження терміну дії посвідчення, не змінились.
- В оскаржуваному рішенні, оформленого листом від 25.02.2022 року, підставою для відмови у продовженні терміну посвідчення інваліда внаслідок війни, що вона отримала інвалідність будучи поліцейським. Суд вважає такі аргументи неспроможними.
- Інші підстави, які відповідач по справі - Департамент ОМР вказує у відзиві на позов, не були предметом розгляду його структурного підрозділу Управління СЗН при розгляді заяви позивачці та не відображені у рішенні суб`єкта владних повноважень, а тому не можуть враховуватися при оцінки правомірності оскаржуваного рішення, оскільки вказане питання є дискреційними повноваженнями відповідного державного органу.

❑ Одеський окружний адміністративний суд, рішення від 03 листопада 2022 р. Справа № 420/10200/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107102330>

Дискреція повноважень держ/органу в питанні надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни

- ❑ **Питання надання статусу особою з інвалідністю внаслідок війни (у тому числі наявності підстав щодо продовження терміну дії виданого раніше посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни) є дискреційними повноваженнями відповідного державного органу.**
- ❑ **З урахуванням викладеного позовні вимоги щодо зобов'язання відповідача Департамент ОМР встановити статус особи з інвалідністю внаслідок війни з 01.03.2022 року по 01.03.2024 рік, та видати відповідне посвідчення, підлягають задоволенню частково, а саме шляхом зобов'язання з урахуванням правової оцінки, наданої судом у даному рішенні, повторно розглянути її заяву від 21.02.2022 року та прийняти вмотивоване рішення.**
  - ❑ **Одеський окружний адміністративний суд, рішення від 03 листопада 2022 р. Справа № 420/10200/22**
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107102330>

Вимога про визнання протиправною відмови надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, зобов'язати надати статус

- ❑ **З позиції УСЗН: відсутні правові підстави для встановлення статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, оскільки визнання судом факту проживання однією сім'єю із померлим Захисником чи Захисницею України за відсутності реєстрації шлюбу не є підставою визнання заявниці одним із подружжя відповідно до Кодексу та Закону.**
- ❑ Так, стосовно поняття «член сім'ї» Конституційний Суд України у Рішенні 03 червня 1999 року у справі № 5-рп/99 виходив з об'єктивної відмінності його змісту залежно від галузі законодавства.
- ❑ Суд вважає, що родинні зв'язки з особою, з якою загиблий проживав однією сім'єю без реєстрації шлюбу підтверджено рішенням районного суду, також враховується встановлений факт народження у них спільних дітей.
- ❑ Суд дійшов висновку про те, що в межах даних правовідносин, відповідач, в першу чергу, повинен виходити з тлумачення поняття «члена сім'ї» у більш широкому розумінні, а не обмежуватися лише положеннями пункту 6 статті 18 ЗУ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».
- ❑ Дніпропетровський окружний адміністративний суд, рішення від 12 січня 2024 р. Справа №160/29758/23 (не набрало законної сили) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116263177#> Ухвала апеляц суду 19.02.2024 р. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117215494>

Запрошення до дискусії.

На Вашу думку, чи може посадова особа УСЗН

- ❖ самостійно тлумачити зміст норми Закону, чи робити висновок в системному аналізі положень законодавчих актів?
- ❖ звернутися за роз'ясненням до вищестоящого органу та врахувати відповідь при прийнятті рішення?
- ❖ рекомендувати заявнику надати додаткові документи (н-д, судові рішення) на підтвердження обставин і фактів, що впливають на рішення про надання статусу, призначення пільг?
- ❖ прийняти рішення одноосібно чи винести питання на комісійний розгляд?

Відмовлено у задоволенні вимоги про визнання протиправною відмови надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України

- У постанові від 19.03.2021 у справі № 1840/2940/18 Верховний Суд погодився з висновком суду апеляційної інстанції про **правомірність відмови у встановленні статусу "Член сім'ї загиблого (померлого)" та видачі "Посвідчення члена сім'ї загиблого"**, так як позивач, хоч і проживала спільно із загиблим військовослужбовцем, однак у зареєстрованому шлюбі з ним на час його загибелі не перебувала, статусу члена його сім'ї не мала.
- Також Верховний Суд у постанові від 09.09.2020 у справі №205/5929/17 (2-а/205/214/17) висловив позицію, відповідно до якої Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" не містить відсилки на застосування до правовідносин, пов'язаних із наданням групі осіб відповідних пільг і компенсацій у разі загибелі військовослужбовця, положень Сімейного кодексу України, і суд не вбачає підстав для відступу від таких висновків.

❑ Житомирський окружний адміністративний суд, постанова від 22 січня 2024 р., Справа № 240/32309/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116455777>

Відмовлено у задоволенні вимоги про визнання протиправною відмови надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України

- Отже, встановлення в судовому порядку факту проживання чоловіка та жінки однією сім'єю без шлюбу і визнання за її учасниками статусу члена сім'ї не легітимізує і не може легітимізувати (узаконити) правове становище неодруженої сімейної пари як подружньої, оскільки за законом подружжя утворюється не від тривалості чи стійкості взаємин, а після реєстрації шлюбу в державному органі реєстрації актів цивільного стану. Висновки суду у цій справі відповідають правовому висновку Верховного Суду, викладеному у постанові від 06.07.2022 у справі № 809/1346/17.

□ Житомирський окружний адміністративний суд, постанова від 22 січня 2024 р., Справа № 240/32309/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116455777>

Формалізм при прийнятті рішення про відмову у встановленні статусу члена сім'ї загиблого ветерана війни та видачі відповідного посвідчення

- Відповідно до вимог Закону та Порядку, відповідач, як суб'єкт владних повноважень, для вирішення питання про надання особі статусу члена сім'ї загиблого ветерана війни та видачі відповідного посвідчення, **повинен на підставі документів та відомостей з Державного реєстру актів цивільного стану громадян встановити родинні зв'язки між заявником та загиблим захисником.**
- Відмовляючи батьку у наданні статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, відповідач посилався на відсутність оригіналу свідоцтва про народження сина .
- Суд зазначає, що **Порядком №740 чітко визначений перелік документів необхідних для отримання статусу члена сім'ї загиблого Захисника України, який передбачає надання свідоцтва про смерть та документи про безпосередню участь особи, яка захищала незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України. Будь-яких інших документів Порядком не передбачено.**

❑ П'ятий апеляційний адміністративний суд, постанова від 13 лютого 2024 р., Справа № 420/23109/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116992351>

Неправомірність повернення без реалізації документів і відмови у видачі посвідчення члена сім'ї загиблого (померлого) військовослужбовця

- Покликання відповідача на частину 2 статті 3 Закону №2011-ХІІ є безпідставним, оскільки **відповідачем не надано суду належних та допустимих доказів**, які б свідчили про те, що загибель військовослужбовця відбулася саме внаслідок вчинення ним злочину чи адміністративного правопорушення, або сталася внаслідок вчинення ним дій у стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння, та/або є наслідком навмисного заподіяння собі тілесного ушкодження. **Сам лише факт знаходження військовослужбовця у стані алкогольного/наркотичного сп'яніння не може бути підставою для висновку, що його загибель є наслідком такого стану.**
- Схожий підхід до вирішення причинно-наслідкового зв'язку між фактом сп'яніння та смертю військовослужбовця застосував Верховний Суд у постановках від 29.06.2022 №640/6477/19, від 11.04.2018 (справа №802/1869/17-а), від 04.03.2020 (справа №813/2071/17) та від 15.06.2022 (справа № 826/4813/18).

❑ Верховний Суд/КАС, постанова від 26 січня 2023 р., Справа № 825/1503/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/108641251>

Визнати право інваліда внаслідок війни 3-ї групи на отримання разової грошової допомоги до 05 травня _ року відповідно до ч. 5 ст. 13 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

- **Відмовляючи в задоволенні позовних вимоги, суд першої інстанції виходив з правомірності дій відповідача у спірних відносинах, оскільки право на встановлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни виникає з ДАТИ звернення особи до відповідного органу із заявою про встановлення такого статусу, А НЕ З ДНЯ встановлення інвалідності.**
- **Довідка МСЕК про групу та причину інвалідності є підставою для надання особам статусу особи з інвалідністю внаслідок війни, однак, не є самостійною підставою для виплати допомоги до 5 травня.**

□ Другий апеляційний адміністративний суд, постанова від 10 липня 2020 р. Справа № 440/803/20
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90326117#>

Визнати протиправними дії УСЗН щодо нарахування та виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2022 рік як учаснику бойових дій у розмірі, меншому ніж передбачено ч.5 ст.12 ЗУ"Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"

- **Реалізація особою права, що пов'язане з отриманням бюджетних коштів, яке базується на спеціальних чинних на час виникнення спірних правовідносин нормативно-правових актів національного законодавства, НЕ може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань.**
- **Суд прийшов до висновку про невиконання відповідачем покладеного на нього обов'язку, то з метою повного та ефективного захисту порушеного права позивача вважає за необхідне визнати протиправними дії УСЗН щодо нарахування та виплати особі щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2022 рік як учаснику бойових дій у розмірі, меншому ніж передбачено ч.5 ст.12 ЗУ "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" та зобов'язати УСЗН нарахувати та виплатити особі недоплачену суму - 8179,00 грн. відповідно до ч.5 ст.12 вказаного Закону у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком, з урахуванням раніше виплачених сум**

❑ Одеський окружний адміністративний суд, постанова від 09 лютого 2024 р. Справа № 420/30729/23
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90326117#>

Визнати дії УСЗН щодо відмови у донарахуванні та доплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2022 рік неправомірними; стягнути кошти

- **Разова грошова допомога учасникам бойових дій є доходом та власністю (матеріальним інтересом, захищеним статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод). У рішенні “Суханов та Ільченко проти України” (Заяви № 68385/10 та № 71378/10) від 26.06.2014 р. Європейський суд з прав людини зазначив, що зменшення розміру або припинення виплати належним чином встановленої соціальної допомоги може становити втручання у право власності (пар. 52).**
- **Громадяни мають бути впевненими у своїх законних очікуваннях, а також в тому, що набуте ними на підставі чинного законодавства право, його зміст та обсяг буде ними реалізовано. Тобто, набуте право не може бути скасоване чи звужене (правові позиції Конституційного Суду України ...).**
- **Згідно з правовою позицією у постанові Верховного Суду від 29.09.2020 р. у справі №440/2722/20 саме УСЗН за місцем проживання особи та центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат визначені відповідальними органами, які зобов'язані завершити процедуру проведення розрахунків шляхом нарахування і виплати одноразової грошової допомоги.**
- **Суд наголошує, що УСЗН здійснює свою діяльність як суб'єкт владних повноважень, а отже його діяльність має характеризуватись певною послідовністю та передбачуваністю, що зокрема слідує з принципу належного урядування.**

❑ Чернівецький окружний адміністративний суд, рішення від 09 листопада 2022 р. Справа № 600/3605/22-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107241777>

Процесуальні “несподіванки”: можливість залучення УСЗН як співвідповідача та зміна позиції суду через зміни законодавства

Справа у якій Позивач просить:

- визнати протиправною бездіяльність ГУ ПФУ в Чернівецькій області щодо невиконання йому у 2022 та 2023 р.р. разової грошової допомоги у розмірі вісім мінімальних пенсій за віком передбаченої ЗУ “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” щорічно до 5 травня;
- зобов’язати ГУ ПФУ в Чернівецькій області виплатити йому разову допомогу у розмірі вісім мінімальних пенсій за віком передбаченої вказаним ЗУ, за 2022 і 2023 р.р.
- У відзиві ГУ ПФУ в Чернівецькій області заявлено клопотання про заміну неналежного відповідача на належних відповідачів - УПСЗН Чернівецької РДА та Центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат.
- Судом відмовлено у задоволенні клопотання. Позов задоволено в частині вимог за 2022 рік, відмовлено за 2023 р. з урахуванням змін законодавства.

□ Чернівецький окружний адміністративний суд, ухвала від 31 січня 2024 р. м. Чернівці Справа № 600/4096/23-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116678475#> рішення від 31.01.2024 р. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116678476>

Мінливість позицій Верховного Суду

- З урахуванням наведеного, Судова палата Верховного Суду у справі №560/8064/22 дійшла висновку, що **раніше викладена Верховним Судом правова позиція (постанова від 01.12.2022 у справі № 580/2869/22) щодо правомірності нарахування та виплатити щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2022 рік у розмірі, визначеному Порядком № 540, не ґрунтується на правильному правозастосуванні, у зв'язку із чим сформувала наступний правовий висновок щодо застосування норм права у подібних правовідносинах в такий спосіб:**
  - 1) держава не може в односторонньому порядку відмовитися від зобов'язання щодо соціального захисту осіб, які вже виконали свій обов'язок перед державою щодо захисту її суверенітету і територіальної цілісності без запровадження рівноцінних або більш сприятливих умов соціального захисту осіб, які захищали Батьківщину, її суверенітет і територіальну цілісність (ветеранів війни, учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни), та членів їхніх сімей;

❖Верховний Суд/КАС, постанова від 28 червня 2023 р. у справі № 260/2746/22

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/111853232>

Правовий висновок Верховного Суду

- (2) Бюджетним кодексом України не можна доручати Кабінету Міністрів України встановлювати інше (додаткове) законодавче регулювання відносин, відмінне від того, що є предметом регулювання спеціального Закону № 3551-ХІІ;
- (3) тимчасове обмеження окремих соціальних пільг особам, які захищають або захищали Батьківщину, її суверенітет і територіальну цілісність, та членів їхніх сімей, у разі запровадження режиму воєнного стану, за умови дотримання вимог пункту 5 частини першої статті 6 Закону № 389-VIII, може відбуватись за умови внесення змін до спеціального Закону № 3551-ХІІ, який регулює відносини забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць, а не шляхом внесення змін до бюджетного законодавства з подальшим ухваленням Кабінетом Міністрів України рішення щодо визначення розмірів соціальних гарантій;

❖ Верховний Суд/КАС, постанова від 28 червня 2023 р. у справі № 260/2746/22

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/111853232>

Правовий висновок Верховного Суду

- (4) Уряд в додатку до Порядку № 540 установив, що у 2022 році виплата щорічної разової грошової допомоги до 5 травня, передбаченої Законом № 3551-ХІІ, зокрема, інвалідам війни здійснюється у розмірах: І групи - 4421 гривня, ІІ групи - 3906 гривень, ІІІ групи - 3391 гривня, тобто визначив інші, ніж у вказаному Законі, розміри щорічної допомоги до 5 травня, **що свідчить про невідповідність такого нормативного акта КМУ положенням Закону № 3551-ХІІ, який має вищу юридичну силу**, а відтак положення цього Порядку щодо визначення розмірів такої щорічної разової грошової допомоги не можуть бути застосовані у відносинах її виплати у 2022 році;
- (5) виплата інвалідам війни щорічної разової грошової допомоги до 5 травня у 2022 році має здійснюватися відповідно до статті 13 Закону № 3551-ХІІ у редакції Закону № 367-ХІV, у таких розмірах:
  - І групи - десять мінімальних пенсій за віком;
  - ІІ групи - вісім мінімальних пенсій за віком;
  - ІІІ групи - сім мінімальних пенсій за віком.

❖Верховний Суд/КАС, постанова від 28 червня 2023 р. у справі № 260/2746/22

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/111853232>

Суміжні спори стосовно прав та інтересів військовослужбовців та членів їх родин, що можуть впливати на дії, рішення органів соціального захисту населення

Суміжні правовідносини - “відкладальні” обставини

Справи про встановлення факту загибелі/визнання особи померлою, безвісно відсутнім

Справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення:

- родинних відносин, перебування на утриманні;
- встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу
- встановлення батьківства (народження дитини в майбутньому)

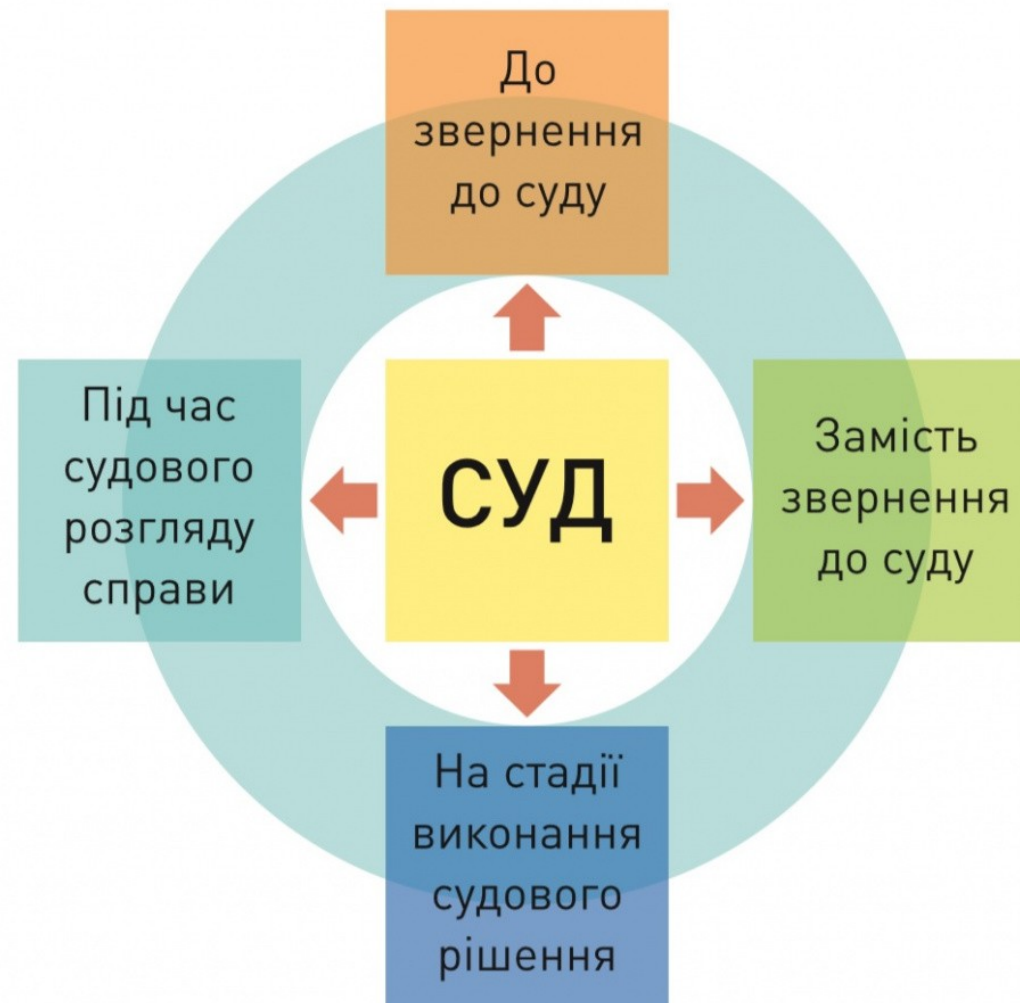
Оскарження висновків/рішень щодо обставин загибелі, проходження служби/виконання обов'язку із захисту Батьківщини

МЕДІАЦІЯ - позасудова добровільна конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів.

(ст. 1 Закону України “Про медіацію”)

Запрошення до дискусії.

**Поділіться, будь ласка,
досвідом чи баченнями щодо
застосування медіації при
вирішенні конфліктів за
участі Захисників, Захисниць
та членів їх сімей.**

Перешкоди до примирення і медіації:

- Супротив через нерозуміння
- Відсутність «самостійності» суб'єкта владних повноважень
- Предмет спору виключає достатню дискрецію
- Предмет спору - гроші
- Відсутність медіатора чи можливості його вибору;
- Звернення не уповноваженого представника для вирішення питань
- Запит стосується міжвідомчої взаємодії

Потенційні спори, в яких можлива медіація:

- За участю органів влади, місцевого самоврядування
- З питань виплати коштів
- Справи пов'язані з наданням послуг, пільг, компенсацій
- Справи про доступ до публічної інформації
- ?...

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ:

Гретченко Лариса Леонідівна

засоби зв'язку:

тел. +38 (066) 440 98 52;

e-mail: larisamail@i.ua

larisahretchenko@gmail.com

ЩИРО ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

posydenky.com.ua